

מִילְתָא חַדְתָא

מילין יקירין וחידושים נפלאים מלוקט
מדברות קדשו ותורתו של
רבי הוד הי אביהצירא שליט"א

חַדְתָא דְאוֹרַיְיתָא
יסוד חדש ונפלא על הפרשה

יֶלֶד שַׁעֲשׁוּעִים

יַעֲקֹב אָבִינוּ הָיָה אָהוּב בְּכָל מַצָּב

וְרִבְקָה אֹהֶבֶת אֶת יַעֲקֹב (כה כז). יַעֲקֹב אָבִינוּ חָבִיב הָיָה עַל רִבְקָה אִמּוֹ כְּדִבְרֵי הַפָּסוּק, כֵּן הָיָה נִקְרָא 'יַעֲקֹב בְּנָהּ הַקָּטָן' (שם פסוק טו), וַהֲגַם שֶׁהָיוּ יַעֲקֹב וְעֵשָׂו תְּאוֹמִים בְּנֵי אוֹתוֹ גִּיל, מִכָּל מָקוֹם עֵשָׂו נִקְרָא 'הַגָּדֹל' וְיַעֲקֹב נִקְרָא 'הַקָּטָן', כְּדֶרֶךְ הָעוֹלָם שֶׁהַיְלָדִים הַקְּטַנִּים חֲבִיבִים עַל הוֹרֵיהֶם בְּכָל מַצָּב שֶׁהֵם, וַאֲפִלּוּ כְּשֶׁהַקָּטָן מִתְלַכְלֵךְ אֵין חֲבִיבוּתוֹ מִסְתַּלֶּקֶת מִמֶּנּוּ, וְכָךְ יַעֲקֹב שֶׁהָיָה חָבִיב וְאָהוּב בְּכָל מַצָּב שֶׁהוּא.

כְּמוֹ כֵן עַם בְּנֵי יִשְׂרָאֵל חֲבִיבִים תָּמִיד אֵצֶל הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא כְּיֶלֶד קָטָן הָאָהוּב עַל הוֹרָיו, בְּבְחִינַת 'כִּי נַעַר יִשְׂרָאֵל וָאֹהֲבֵהוּ' (הושע יא א), וְעַל דֶּרֶךְ שֶׁנֶּאֱמַר (ירמיה לא יט) 'הֲבֵן יַקִּיר לִי אֶפְרַיִם אִם יֶלֶד שַׁעֲשֻׁעִים', שֶׁהוּא כְּמוֹ יֶלֶד שַׁעֲשׁוּעִים שֶׁאֵין הוֹרָיו מוֹאֲסִים בּוֹ גַּם כַּאֲשֶׁר הוּא מִתְלַכְלֵךְ.

הַקְּרָבָנוֹת מְכַפְּרִים עַל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל כִּי תָּמִיד הֵם בִּבְחִינַת בָּנִים לַמָּקוֹם

אָמְרוּ חֲזַ"ל (ויק"ר ב א): 'דַּבֵּר אֶל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְאָמַרְתָּ אֲלֵהֶם אָדָם כִּי יַקְרִיב מִכֶּם קָרְבָּן לַה'' (ויקרא א ב), זֶה שֶׁאָמַר הַכָּתוּב (ירמיה לא יט) 'הֲבֵן יַקִּיר לִי אֶפְרַיִם', עֶשְׂרָה נִקְרְאוּ יְקָרִים וְאֵלּוּ הֵן וְכוּ', יִשְׂרָאֵל מְנֻיָּן, 'הֲבֵן יַקִּיר לִי אֶפְרַיִם', בִּיקֵּר יִשְׂרָאֵל עוֹמְדִים לִי וְכוּ'. 'הֲבֵן יַקִּיר לִי', בְּכָל מָקוֹם שֶׁנֶּאֱמַר 'לִי' אֵינוֹ זָז לְעוֹלָם לֹא בָּעוֹלָם הַזֶּה וְלֹא לָעוֹלָם הַבָּא. עַד כָּאן.

וְרַבִּים תָּמְהוּ בְּכַוָּנַת הַמִּדְרָשׁ, וְכִי מָה עִנְיָנוֹ שֶׁל פָּסוּק 'הֲבֵן יַקִּיר לִי אֶפְרַיִם' לְעִנְיַן הַקְּרָבָנוֹת. וְעַל פִּי הָאָמוּר מְבֹאָר **הַגָּאוֹן רַבִּי יוֹסֵף גְּרִינְוַואלְד ע"ה אב"ד בָּעִיר פָּאפָּא** בְּסִפְרוֹ **וַיְחִי יוֹסֵף** (ויקרא) דְּהִנֵּה הַמְפָרְשִׁים כָּתְבוּ לְפָרֵשׁ עִנְיַן כַּפָּרַת הַקְּרָבָנוֹת לְאָדָם הַחוֹטֵא בְּשׁוֹגֵג, לְפִי שֶׁהָאָדָם מֻרְכָּב מֵחֵלֶק הַנֶּפֶשׁ וְחֵלֶק הַבַּהֲמִי. חֵלֶק הַנֶּפֶשׁ הוּא הַנִּשָׁמָה שֶׁהִיא חֵלֶק אֱלוֹהַּ מִמַּעַל, וְחֵלֶק הַבַּהֲמִי הוּא הַגּוּף, וּכְשֶׁהָאָדָם חוֹטֵא בִּשְׁגָגָה בִּבְלִי דַּעַת, אַף שֶׁנִּגְעֶשֶׂה הַדָּבָר שֶׁלֹּא מִרְצוֹנוֹ, מִכָּל מָקוֹם הַדָּבָר דּוֹמֶה לְאָדָם שֶׁאָכַל אֵיזֶה מַאֲכָל שֶׁמַּזִּיק לִבְרִיאוּת גּוּפוֹ, וְאַף שֶׁאָכְלוֹ בִּשׁוֹגֵג מִכָּל מָקוֹם מַזִּיק לוֹ. כָּךְ גַּם אָדָם שֶׁחָטָא בִּשְׁגָגָה, כֵּיוָן שֶׁאִבְּרֵי גּוּפוֹ עָשׂוּ מַעֲשֶׂה הָעֲבֵרָה נִפְגַּם גּוּפוֹ שֶׁהוּא חֵלֶק הַבַּהֲמִי, אֲמְנָם חֵלֶק הַנֶּפֶשׁ לֹא פָּעַל עָוְלָה כִּי לֹא הִתְכַּוֵּן לַחֲטֹא. וְלָכֵן צָרִיךְ לְהָבִיא רַק קָרְבַּן בְּהֵמָה שֶׁיְּכַפֵּר עַל חֵלֶק הַבַּהֲמִי. אֲבָל כְּשֶׁחוֹטֵא הָאָדָם בְּמֵזִיד וּבְדַעַת, עַל יְדֵי זֶה נִפְגָּם גַּם הַמֹּחַ וְחֵלֶק הַנֶּפֶשׁ, לֹא יְכַפֵּר לוֹ הֶעָוֹן בְּמַה שֶׁיָּבִיא בְּהֵמָה לְקָרְבָּן, כִּי כְּשֶׁחָטָא בְּזָדוֹן לִבּוֹ צָרִיךְ כַּפָּרָה גַּם לְחֵלֶק הַנֶּפֶשׁ.

וְזֶה שֶׁמַּסְמִיךְ הַמִּדְרָשׁ אֶת הַפָּסוּק 'הֲבֵן יַקִּיר לִי אֶפְרַיִם אִם יֶלֶד שַׁעֲשֻׁעִים', לְפָרֵשׁ בָּזֶה כֵּיצַד יוּכַל הָאָדָם לְכַפֵּר עַל חֶטְאוֹ עַל יְדֵי הַקָּרְבָּן, כִּי בְּנֵי יִשְׂרָאֵל הֵם בָּנִים לַמָּקוֹם עַל יְדֵי חֵלֶק הַנְּשָׁמָה, וְאַף כְּשֶׁחוֹטְאִים הֵם עֲדַיִן בִּבְחִינַת 'הֲבֵן יַקִּיר לִי', לְפִי שֶׁהַנְּשָׁמָה לֹא נִפְגְּמָה, וּמַה שֶּׁצְּרִיכִים כַּפָּרָה זֶהוּ רַק כְּדֵי שֶׁחֵלֶק הַבַּהֲמִי יִתְכַּפֵּר, וְעַל זֶה מוֹעִיל בְּהֵמָה לְקָרְבָּן.

מִילְתָא דְּפְלִיאָה

יָרֵאתִי מִתּוֹךְ שִׂמְחָתִי

מַעֲלַת הַיִּרְאָה מִתּוֹךְ שִׂמְחָה

וַיֹּאמֶר הִנֵּה נָא זָקַנְתִּי לֹא יָדַעְתִּי יוֹם מוֹתִי (כז ב). קָשֶׁה מַדּוּעַ אָמַר 'לֹא יָדַעְתִּי' שֶׁמִּשְׁמָעוּתוֹ לִשּׁוֹן עָבָר, וְלֹא אָמַר 'לֹא אֵדַע' בִּלְשׁוֹן עָתִיד. בֵּאֵר **הַבְּנֵי יִשָּׂשכָר ע"ה בִּסְפְרוֹ אַגֶּרֶת דְּכַלָּה** (תולדות ד"ה הנה) שֶׁיִּצְחָק בִּקֵּשׁ לְלַמֵּד כָּאן דֶּרֶךְ בַּעֲבוֹדַת ה', שֶׁאַף שֶׁהָיְתָה מִדָּתוֹ מִדַּת הַיִּרְאָה מִכָּל מָקוֹם הָיְתָה יִרְאָתוֹ בָּאָה מִתּוֹךְ הַשִּׂמְחָה, וְעַל דֶּרֶךְ דְּאִיתָא בְּתָנָא דְּבֵי אֵלִיָּהוּ (רבה פ"ג) יָרֵאתִי מִתּוֹךְ שִׂמְחָתִי וְשָׂמַחְתִּי מִתּוֹךְ יִרְאָתִי.

וְכָתַב **בְּסֵפֶר הָעִקָּרִים** (מאמר ג פל"ג): הַנֶּפֶשׁ בִּהְיוֹתָהּ יְרֵאָה וַחֲרֵדָה מִמַּה שֶּׁרְאוּי שֶׁתֶּחֱרַד מִמֶּנּוּ יוֹרֶה זֶה עַל בְּרִיאוּתָהּ וּשְׁלֵמוּת שִׂכְלָהּ, וְכַאֲשֶׁר תִּגְדַּל מַעֲלַת הַנֶּפֶשׁ וּשְׁלֵמוּת שִׂכְלָהּ, כֵּן תִּשְׁעַר יוֹתֵר הִתְנַשְּׂאוּת הַשֵּׂם יִתְבָּרַךְ וְרוֹמְמוּתוֹ, וְתֶחֱרַד מִמֶּנּוּ יוֹתֵר וְתִירָא מִלַּעֲבֹר עַל דְּבָרָיו. וּכְשֶׁיִּמְצָא הָאָדָם בְּנַפְשׁוֹ הַמַּדְרֵגָה הַזֹּאת מִן הַיִּרְאָה רָאוּי שֶׁיִּהְיֶה שָׂשׂ וְשָׂמֵחַ בַּיִּרְאָה הַהִיא, לְפִי שֶׁזֶּה יוֹרֶה עַל בְּרִיאוּת נַפְשׁוֹ וּשְׁלֵמוּת שִׂכְלוֹ עַד כָּאן לְשׁוֹן קָדְשׁוֹ. וְיִרְאָתוֹ זֹאת שֶׁל יִצְחָק הָיָה הַבָּאָה לָאָדָם מִיִּרְאַת הָרוֹמְמוּת וְלֹא מִיִּרְאַת הָעֹנֶשׁ.

יִצְחָק אָבִינוּ ע"ה לְלַמֵּד בָּא גְּדֻלּוּת מַעֲלַת הַשִּׂמְחָה

וְהִנֵּה נוֹדָע (ברכות ה.) שֶׁהָרוֹאֶה יִצְרוֹ שֶׁמִּתְגַּבֵּר עָלָיו, עֲצָתוֹ שֶׁיַּיְגִּיז יֵצֶר טוֹב עַל יֵצֶר הָרָע, וְאִם לֹא הוֹעִיל לוֹ יַעֲסֹק בַּתּוֹרָה וְיִקְרָא קְרִיאַת שְׁמַע, וְאִם גַּם זֶה לֹא הוֹעִיל לוֹ יִזְכֹּר יוֹם הַמִּיתָה. אֲבָל לֹא יַתְחִיל עִם זְכִירַת יוֹם הַמִּיתָה כִּי עֲצָה זוֹ מְבִיאָה לִידֵי עַצְבוּת, וְאֵין רָאוּי לִנְהֹג בְּדֶרֶךְ זוֹ אֶלָּא בְּחֹסֶר בְּרֵרָה כְּשֶׁלֹּא הוֹעִילוּ הַדְּרָכִים הָאֲחֵרוֹת.

עַל פִּי הַדְּבָרִים הָאֵלּוּ יֵשׁ לִרְמֹז בִּדְבְרֵי יִצְחָק ע"ה 'הִנֵּה נָא זָקַנְתִּי' וְנָהֲגוּתִי כָּל יָמַי בְּמִדַּת הַשִּׂמְחָה, וּלְפִיכָךְ 'לֹא יָדַעְתִּי יוֹם מוֹתִי', כְּלוֹמַר, לֹא הֶצְרַכְתִּי לְהִשְׁתַּמֵּשׁ מֵעוֹלָם בְּעֵצָה זוֹ שֶׁל זְכִירַת יוֹם הַמִּיתָה, וּלְלַמֵּד בָּא עַד כַּמָּה יֵשׁ לְהִתְרַחֵק מִדָּבָר הַמֵּבִיא לְעַצְבוּת, וְהָעֲצוֹת הַמּוֹעִילוֹת הֵם אֵלּוּ שֶׁמְּבִיאִים אֶת הָאָדָם לְיִרְאָה אֶת ה' מֵהַמַּת רוֹמְמוּת וְשִׂמְחָה.

ברזא דאתי"ד

רמזים נפלאים על סדר הפרשה

לִמּוּד הַתּוֹרָה בְּשִׂמְחָה

אָבֵל אָסוּר בְּדִבְרֵי תּוֹרָה וְנִצְרָךְ לִשְׂמִירָה

יִקְרְבוּ יְמֵי אֵבֶל אָבִי וְאַהַרְגָה אֶת יַעֲקֹב אָחִי (כז מא). כָּתַב **בִּכְלִי יָקָר**: 'יִקְרְבוּ יְמֵי אֵבֶל אָבִי', תָּלָה הַדָּבָר בִּימֵי אֵבֶל, לְפִי שֶׁאָבֵל אָסוּר לַעֲסֹק בַּתּוֹרָה, כְּ'פִקּוּדֵי ה' יְשָׁרִים מְשַׂמְּחֵי לֵב, וְיִצְחָק אָמַר 'וְהָיָה כַּאֲשֶׁר תָּרִיד', דְּהַיְינוּ בִּזְמַן שֶׁלֹּא יַעַסְקוּ בַּתּוֹרָה, 'וּפָרַקְתָּ עֻלּוֹ', אִם כֵּן בְּאֵבְלוֹ הֲרֵי אֵינוֹ יָכוֹל לַעֲסֹק בַּתּוֹרָה, וְלֹא יִהְיֶה לוֹ דָּבָר הַמֵּגֵן עָלָיו, וְאָז 'אַהַרְגָה אֶת אָחִי'. וּמִטַּעַם זֶה אָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ ז"ל שֶׁהָאֵבֶל צָרִיךְ שְׁמִירָה לְפִי שֶׁאֵין בּוֹ הַתּוֹרָה הַמְּגִנָּה עָלָיו, שֶׁנֶּאֱמַר (משלי ו כב) 'בְּהִתְהַלֶּכְךָ תַּנְחֶה אֹתָךְ בְּשָׁכְבְּךָ תִּשְׁמֹר עָלֶיךָ'.

לִמּוּד בְּשִׂמְחָה הוּא הָעוֹמֵד לוֹ לָאָדָם לְהָגֵן עָלָיו

תָּמַהּ עַל כָּךְ **הרה"ק הַבֵּית יִשְׂרָאֵל מגור ע"ה**, הֲרֵי גַּם הָאָבֵל עוֹסֵק בַּתּוֹרָה בִּדְבָרִים הַנּוֹגְעִים אֵלָיו כְּהִלְכוֹת אֲבֵלוּת וְכַדּוֹמֶה, וְאִם כֵּן הֵיאַךְ יוּכַל עֹשׂוֹ לְהָרְגוֹ בִּימֵי הָאֵבֶל, וַהֲלֹא תּוֹרָה מַגִּנָּא וּמַצְּלָא. אֶלָּא מוּכָח מִכָּאן שֶׁלִּמּוּד הַתּוֹרָה כְּשֶׁהוּא בְּעַצְבוּת, כְּמוֹ שֶׁהִיא נִלְמֶדֶת בִּימֵי אֲבֵלוּת, אֵין בְּכֹחָהּ לְהָגֵן עַל הָאָדָם בִּשְׁמִירַת הַתּוֹרָה.

אִם לֹא נִצַּח לְיִצְרוֹ - אוֹת הוּא שֶׁלּוֹמֵד הַתּוֹרָה שֶׁלֹּא בְּחִיּוּת וְשִׂמְחָה

וְאִיתָא בַּגְּמָרָא (ברכות ה.): לְעוֹלָם יַרְגִּיז אָדָם יֵצֶר טוֹב עַל יֵצֶר הָרָע וְכוּ', אִם נִצַּח מוּטָב וְאִם לָאו יַעֲסֹק בַּתּוֹרָה וְכוּ', אִם נִצַּח מוּטָב וְאִם לָאו יִקְרָא קְרִיאַת שְׁמַע וְכוּ', אִם נִצַּח מוּטָב וְאִם לָאו יִזְכֹּר לוֹ יוֹם הַמִּיתָה. וְהִקְשׁוּ, אִם עָסַק בַּתּוֹרָה, מַדּוּעַ לֹא סִיְּעָה בְּיָדוֹ לְהִתְגַּבֵּר עַל הַיֵּצֶר.

אֶלָּא כִּי עִקַּר גְּדוֹל בְּלִמּוּד הַתּוֹרָה - שֶׁיִּהְיֶה הַלִּמּוּד בְּהִתְחַדְּשׁוּת וּבְחִיּוּת, וְכֵן הָיָה **רַבִּי יִצְחָק בְּלָאזֶר מִפֶּטֶרְבּוּרְג ע"ה** רָגִיל לוֹמַר שֶׁאִם רוֹאֶה אָדָם שֶׁגַּם לְאַחַר לִמּוּד הַתּוֹרָה אֵינוֹ מַצְלִיחַ לְהִתְגַּבֵּר עַל הַיֵּצֶר הֲרֵי זֶה סִימָן שֶׁלֹּא הָיָה לִמּוּדוֹ בְּחִיּוּת, וּלְפִיכָךְ כְּשֶׁאֵינוֹ זוֹכֶה בְּאֹפֶן זֶה לְהַכְנִיעַ הַיֵּצֶר בְּכֹחַ הַתּוֹרָה אֲזַי הָעֵצָה הִיא לִקְרֹא קְרִיאַת שְׁמַע, וְיִתֵּן לִבּוֹ אֶל הָאֲמוּר בְּפָרָשַׁת שְׁמַע 'וְהָיוּ הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה אֲשֶׁר אָנֹכִי מְצַוְּךָ הַיּוֹם', שֶׁיִּהְיוּ דִּבְרֵי תּוֹרָה חֲבִיבִים עָלָיו כְּאִלּוּ הַיּוֹם נִתְּנוּ, וְהִתְחַדְּשׁוּת זוֹ תְּסַיַּע בְּיָדוֹ לִגְבֹּר בְּכֹחַ הַתּוֹרָה עַל הַיֵּצֶר.

הַתּוֹרָה הַקְּדוֹשָׁה מְבִיאָה שִׂמְחָה בְּלֵב הָאָדָם

וְזוֹ עֵצָה טוֹבָה לָדַעַת אַיֵּה מְקוֹמוֹ וַאֲחִיזָתוֹ בְּלִמּוּד הַתּוֹרָה הַקְּדוֹשָׁה, שֶׁכֵּן לִמּוּד הַתּוֹרָה וּשְׁמִירַת הַמִּצְוֹות טִבְעָם לְהָבִיא שִׂמְחָה וְעֹנֶג בְּלֵב הָאָדָם, כִּי 'פִּקּוּדֵי ה' יְשָׁרִים מְשַׂמְּחֵי לֵב, מִצְוַת ה' בָּרָה מְאִירַת עֵינָיִם' (תהלים יט ט), 'שָׂשׂ אָנֹכִי עַל אִמְרָתֶךָ כְּמוֹצֵא שָׁלָל רָב' (שם קיט קסב), וְאִם רוֹאֶה הָאָדָם שֶׁקִּיּוּם הַתּוֹרָה מְעוֹרֵר בּוֹ עַצְבוּת וּמַרְחִיק אוֹתוֹ מִן הַשִּׂמְחָה, יֵדַע בְּעַצְמוֹ שֶׁאֵינוֹ בַּדֶּרֶךְ הַנְּכוֹנָה, כִּי אִלּוּ הָיְתָה עֲבוֹדָתוֹ רְצוּיָה הָיָה מִתְמַלֵּא שִׂמְחָה וְאֹשֶׁר.

הַמִּתְעַיֵּף בַּעֲבוֹדָתוֹ סִימָן הוּא שֶׁטָּעוּת בְּיָדוֹ

כְּמָשָׁלוֹ הַנִּפְלָא שֶׁל **הַמַּגִּיד מִדּוּבְנָא ע"ה**, לְסוֹחֵר עָשִׁיר שֶׁמָּסַר לְסַבָּל לָשֵׂאת אֶת מִטְעָנוֹ, וּכְשֶׁהִגִּיעַ הַסַּבָּל עִם הַמִּטְעָן וּבִקֵּשׁ אֶת שְׂכָרוֹ, אָמַר לוֹ הַסּוֹחֵר בָּטוּחַ אֲנִי שֶׁטָּעִיתָ וְהֵבֵאתָ לִי מִטְעָן שֶׁאֵינוֹ שֶׁלִּי, כִּי הַמִּטְעָן שֶׁלִּי מֻכִּיל בְּתוֹכוֹ אֲבָנִים טוֹבוֹת וּמַרְגָּלִיּוֹת, וּמִשְׁקָלוֹ מוּעָט וְהוּא קַל לִנְשִׂיאָה, וְהִנֵּה רוֹאֶה אֲנִי שֶׁאַתָּה מִתְנַשֵּׂם וּמִתְנַשֵּׁף מֵרֹב יְגִיעָתְךָ בִּנְשִׂיאַת הַמִּטְעָן, וּבְוַדַּאי טָעִיתָ וְנָשָׂאתָ מִטְעָן כָּבֵד שֶׁאֵינוֹ שֶׁלִּי.

וְכֵן הוּא כְּשֶׁרוֹאִים אָדָם שֶׁכָּל עֲבוֹדַת בּוֹרְאוֹ הִיא בְּדֶרֶךְ כְּבֵדוּת וִיגִיעָה, וְאֵינוֹ שָׂשׂ וְשָׂמֵחַ בַּעֲבוֹדַת ה', סִימָן הוּא זֶה שֶׁאֵין עֲבוֹדָתוֹ רְאוּיָה וּרְצוּיָה בַּמָּרוֹם, וּלְפִיכָךְ אֵין הַשִּׂמְחָה שׁוֹרָה בּוֹ כִּי אִם הָעַצְבוּת, וְזֶהוּ הָרֶמֶז בְּפָסוּק (ישעיה מג כב) 'וְלֹא אֹתִי קָרָאתָ יַעֲקֹב כִּי יָגַעְתָּ בִּי יִשְׂרָאֵל', כִּי מֵאַחַר שֶׁאַתָּה יָגֵעַ בַּעֲבוֹדָתְךָ שֶׁלֹּא אוֹתִי קָרָאתָ וְלֹא הָיְתָה כַּוָּנָתְךָ רְצוּיָה לְפָנַי, וְזוֹ הִיא הַסִּבָּה שֶׁאַתָּה חָשׁ יְגִיעָה וְלֹא שִׂמְחָה.

כַּאֲשֶׁר יַעֲסֹק בַּתּוֹרָה מִתּוֹךְ שִׂמְחָה וְחֶדְוָה בְּהַעֲלוֹתוֹ עַל לִבּוֹ יִקְרַת הַזְּכוּת הָעֲצוּמָה שֶׁזָּכָנוּ בּוֹרֵא עוֹלָם, שֶׁנָּתַן לָנוּ תּוֹרָתוֹ תּוֹרַת אֱמֶת, וּבְכָל יוֹם וָיוֹם מְחַדֵּשׁ נִתְּנָתָהּ כְּדִיּוּטַגְמָא חֲדָשָׁה, כְּבָר לֹא יַעֲסֹק בָּהּ כְּמִצְוַת אֲנָשִׁים מְלֻמָּדָה, וּבְוַדַּאי שֶׁיַּעֲסֹק בָּהּ לִשְׁמָהּ כְּכָל שֶׁבִּיכָלְתּוֹ, אוֹ אָז יָאִיר עָלָיו אוֹר הַתּוֹרָה לְהַצִּילוֹ מִיִּצְרוֹ הָרָע וְאַף לְהָפְכוֹ לְטוֹב.

עִקַּר מִצְוַת לִמּוּד הַתּוֹרָה לִהְיוֹת שָׂשׂ וְשָׂמֵחַ וּמִתְעַנֵּג בְּלִמּוּדוֹ

נוֹדָעִים הֵם דְּבָרָיו שֶׁל **בַּעַל הָאַבְנֵי נֵזֶר ע"ה** בְּהַקְדָּמַת סִפְרוֹ **אֶגְלֵי טָל** שֶׁכָּתַב, וּמִדֵּי דַּבְּרוֹ זָכוֹר אֶזְכֹּר מַה שֶּׁשָּׁמַעְתִּי קְצָת בְּנֵי אָדָם טוֹעִים מִדַּרְכּוֹ הַשֵּׂכֶל בְּעִנְיַן לִמּוּד תּוֹרָה הַקְּדוֹשָׁה, וְאָמְרוּ כִּי הַלּוֹמֵד וּמְחַדֵּשׁ חִדּוּשִׁים וְשָׂמֵחַ וּמִתְעַנֵּג בְּלִמּוּדוֹ, אֵין זֶה לִמּוּד הַתּוֹרָה כָּל כָּךְ לִשְׁמָהּ כְּמוֹ אִם הָיָה לוֹמֵד בַּפְּשִׁיטוּת שֶׁאֵין לוֹ מֵהַלִּמּוּד שׁוּם תַּעֲנוּג וְהוּא רַק לְשֵׁם מִצְוָה, אֲבָל הַלּוֹמֵד וּמִתְעַנֵּג בְּלִמּוּדוֹ הֲרֵי מִתְעָרֵב בְּלִמּוּדוֹ גַּם הֲנָאַת עַצְמוֹ.

וּבֶאֱמֶת זֶה טָעוּת מְפֻרְסָם, וְאַדְרַבָּה כִּי זֶה הִיא עִקַּר מִצְוַת לִמּוּד הַתּוֹרָה לִהְיוֹת שָׂשׂ וְשָׂמֵחַ וּמִתְעַנֵּג בְּלִמּוּדוֹ וְאָז דִּבְרֵי תּוֹרָה נִבְלָעִין בְּדָמוֹ, וּמֵאַחַר שֶׁנֶּהֱנָה מִדִּבְרֵי תּוֹרָה הוּא נַעֲשֶׂה דָּבוּק לַתּוֹרָה. וַהֲרֵי מוּבָא בַּזֹּהַר הַקָּדוֹשׁ (מקץ רב.) דְּבֵין יֵצֶר הַטּוֹב וּבֵין יֵצֶר הָרָע אֵינָן מִתְגַּדְּלִין אֶלָּא מִתּוֹךְ שִׂמְחָה, יֵצֶר הַטּוֹב מִתְגַּדֵּל מִתּוֹךְ שִׂמְחָה שֶׁל תּוֹרָה וְכוּ'. וְאִם תֹּאמַר שֶׁעַל יְדֵי הַשִּׂמְחָה שֶׁיֵּשׁ לוֹ מֵהַלִּמּוּד נִקְרָא שֶׁלּוֹמֵד שֶׁלֹּא לִשְׁמָהּ, אוֹ עַל כָּל פָּנִים לִשְׁמָהּ וְשֶׁלֹּא לִשְׁמָהּ, הֲרֵי שִׂמְחָה זוֹ עוֹד מְגָרַעַת אֶת כֹּחַ הַמִּצְוָה וּמַכְהָה אוֹרָהּ, וְאֵיךְ יִגְדַּל מִזֶּה יֵצֶר הַטּוֹב. וְכֵיוָן שֶׁיֵּצֶר הַטּוֹב מִתְגַּדֵּל מִזֶּה, בְּוַדַּאי זֶה הוּא עִקַּר הַמִּצְוָה. וּמוֹדִינָא דְּהַלּוֹמֵד שֶׁלֹּא לִשְׁם מִצְוַת הַלִּמּוּד רַק מֵחֲמַת שֶׁיֵּשׁ לוֹ תַּעֲנוּג בְּלִמּוּדוֹ, הֲרֵי זֶה נִקְרָא לִמּוּד שֶׁלֹּא לִשְׁמָהּ, אֲבָל הַלּוֹמֵד לִשְׁם מִצְוָה וּמִתְעַנֵּג בְּלִמּוּדוֹ, הֲרֵי זֶה לִמּוּד לִשְׁמָהּ וְכֻלּוֹ קֹדֶשׁ כִּי גַּם הַתַּעֲנוּג מִצְוָה.

נִמְצָא אִם כֵּן שֶׁעִקַּר מִצְוַת לִמּוּד הַתּוֹרָה הִיא כַּאֲשֶׁר לוֹמֵד בְּשִׂמְחָה וּמִתְעַנֵּג בְּלִמּוּדוֹ, וְכֵן מְבֹאָר בְּדִבְרֵי **רַבֵּנוּ אַבְרָהָם מִן הָהָר** (נדרים מח.) שֶׁכָּתַב לְיַשֵּׁב קוּשְׁיַת הַמְפָרְשִׁים, הֵיאַךְ אֶפְשָׁר לֶאֱסֹר עַל מִי שֶׁהִדִּירוּ חֲבֵרוֹ, שֶׁלֹּא יִלְמַד בְּסִפְרָיו וַהֲרֵי מִצְוֹת לָאו לֵהָנוֹת נִתְּנוּ. כִּי לֹא שַׁיָּךְ טַעַם זֶה שֶׁל מִצְוֹת לָאו לֵהָנוֹת נִתְּנוּ רַק בְּמִצְוָה שֶׁהִיא תִּלּוּיָה בְּמַעֲשֶׂה, שֶׁכַּאֲשֶׁר הָאָדָם עוֹשֶׂה אוֹתָהּ אֵינוֹ מִתְכַּוֵּן לִדְבַר הֲנָאָה, שֶׁאֵינוֹ עוֹשֶׂה אוֹתָהּ לַהֲנָאַת גּוּפוֹ אֶלָּא לַעֲשׂוֹת מַה שֶּׁנִּצְטַוָּה מֵאֵת ה', אֲבָל מִצְוַת לִמּוּד שֶׁהוּא עִנְיַן צִיּוּר הַלֵּב וִידִיעַת הָאֱמֶת, עִקַּר הַצִּוּוּי הוּא כְּדֵי לְצַיֵּר הָאֱמֶת וּלְהִתְעַנֵּג וְלֵהָנוֹת בְּמַדָּע לְשַׂמֵּחַ לְבָבוֹ וְשִׂכְלוֹ, כְּדִכְתִיב (תהלים יט ט) 'פִּקּוּדֵי ה' יְשָׁרִים מְשַׂמְּחֵי לֵב', וְלָכֵן אָבֵל אָסוּר לִקְרוֹת בַּתּוֹרָה וּבַנְּבִיאִים וּבַכְּתוּבִים, מִפְּנֵי שֶׁהֵם מְשַׂמְּחִים לִבּוֹ עַל כָּרְחוֹ. הִלְכָךְ לֹא שַׁיָּךְ לְמֵימַר בְּמִצְוַת תַּלְמוּד דִּלֹּא נִתַּן לֵהָנוֹת, שֶׁעִקַּר מִצְוָתוֹ הִיא הֲהֶנְאָה לְהִתְעַנֵּג בְּמַה שֶּׁמַּשִּׂיג וּמֵבִין בְּלִמּוּדוֹ.

כָּךְ כּוֹתֵב גַּם **הַגָּאוֹן הַסַּטַיְיפִלֶר ע"ה** (קהלות יעקב ברכות סי' כב), שֶׁבַּתּוֹרָה יֵשׁ בָּהּ גַּם כֵּן דִּין בְּרָכָה כְּעִנְיַן בִּרְכַּת הַנֶּהֱנִין, וְזֶהוּ עַל פִּי מַה שֶּׁכָּתַב **הַטַּ"ז** (יו"ד סי' רכא ס"ק מג) דְּתַלְמוּד תּוֹרָה מִקְרֵי דִּמְשַׂמַּחַת אֶת הַלֵּב. וּלְפִי זֶה יֵשׁ לוֹמַר שֶׁבִּרְכַּת הַתּוֹרָה עִנְיָנָהּ גַּם מִצַּד בִּרְכַּת הַנֶּהֱנִין. וְכֵן מְפֹרָשׁ **בְּסֵפֶר חַיִּים לְרַבֵּנוּ חַיִּים פַּאלַאגִ'י ע"ה** (סי' ד אות ו) 'בִּרְכַּת הַתּוֹרָה הִיא בִּרְכַּת הַנֶּהֱנִין'.

מילין יקירין

מאמרי קודש ודברי חכמה וחיזוק
בעניני עבודת ה' והלכות חיים,
מסודרים על סדר יום השבת

בְּאַהֲבָה וּבְרָצוֹן הִנְחִילָנוּ - זְמַן אַהֲבָה בְּמַתָּנָה

הַבְּחִירָה בִּבְנֵי יִשְׂרָאֵל הִיא מֵאַהֲבָתוֹ אוֹתָנוּ וְלָכֵן כְּשֶׁמִּתְעוֹרֶרֶת הַבְּחִירָה מִתְעוֹרֶרֶת כְּנֶגְדָּהּ אַהֲבָה

יֵשׁ לְבָאֵר עוֹד, כִּי הִנֵּה הָאַהֲבָה מִתְגַּלָּה בְּיוֹתֵר בְּשָׁעָה שֶׁמִּתְעוֹרֶרֶת הַבְּחִירָה שֶׁבָּחַר בָּנוּ ה' יִתְבָּרַךְ בְּאַהֲבָתוֹ אוֹתָנוּ, כְּדִבְרֵי הָרַמְבַּ"ן (דברים ז ו): 'כִּי מֵאַהֲבַת ה' אֶתְכֶם', בָּחַר בָּכֶם, שֶׁרָאָה אֶתְכֶם רְאוּיִים לְהִתְאַהֵב לְפָנָיו וְנִבְחָרִים לְאַהֲבָה יוֹתֵר מִכָּל הָעַמִּים. וּכְמוֹ שֶׁמְּבָרְכִים 'הַבּוֹחֵר בְּעַמּוֹ יִשְׂרָאֵל בְּאַהֲבָה', וּבֵאֵר הרה"ק רַבִּי מֹשֶׁה מִקּוּבְּרִין ע"ה, שֶׁהֲרֵי יֶשְׁנָם כַּמָּה דְּבָרִים אוֹתָם אוֹהֵב הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא, כְּמוֹ 'אֹהֵב ה' שַׁעֲרֵי צִיּוֹן מִכֹּל מִשְׁכְּנוֹת יַעֲקֹב' (תהלים פז ב), וְכֵן 'כִּי צַדִּיק ה' צְדָקוֹת אָהֵב' (שם יא ז), 'כִּי ה' אֹהֵב מִשְׁפָּט' (שם לז כח), וְעוֹד כָּהֵנָּה וְכָהֵנָּה, וּמִכָּל הָאֲהָבוֹת אוֹהֵב הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא אֶת עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל, וְזֶה הַכָּוָּנָה 'הַבּוֹחֵר בְּעַם יִשְׂרָאֵל בְּאַהֲבָה', כְּלוֹמַר מִכָּל הָאֲהָבוֹת בָּחַר הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא אֶת הָאַהֲבָה שֶׁיֵּשׁ לוֹ לִבְנֵי יִשְׂרָאֵל עִם קְרוֹבוֹ.

אַהֲבַת ה' אֶת עַם יִשְׂרָאֵל מְעוֹרֶרֶת אַהֲבָתֵנוּ אֵלָיו יִתְבָּרַךְ

וְכַאֲשֶׁר מִתְעוֹרֶרֶת אַהֲבָה מִלְמַעְלָה מִתְעוֹרֶרֶת כְּנֶגְדָּהּ הָאַהֲבָה בְּלֵב בְּנֵי יִשְׂרָאֵל, כִּדְבְרֵי הרה"ק רַבִּי יְשַׁעְיָה דֹּב מִפֶּעלְזִא ע"ה, שֶׁבֵּאֵר עִנְיַן בְּרָכַת 'הַבּוֹחֵר בְּעַמּוֹ יִשְׂרָאֵל בְּאַהֲבָה', שֶׁאוֹמְרִים לִפְנֵי קְרִיאַת שְׁמַע, כִּי בֶּאֱמֶת קָשֶׁה מְאֹד לָאָדָם לוֹמַר 'וְאָהַבְתָּ אֵת ה' אֱלֹהֶיךָ' וְגוֹ' כִּי הִיא מַדְרֵגָה גְּדוֹלָה, וְאֵיךְ יָהִין הָאָדָם לְהַעֲלוֹת עַל שְׂפָתָיו דִּבּוּרִים נִשְׂגָּבִים כָּאֵלֶּה. לָכֵן מַקְדִּימִים 'הַבּוֹחֵר בְּעַמּוֹ יִשְׂרָאֵל בְּאַהֲבָה', דְּמִכֵּיוָן שֶׁה' בָּחַר בָּנוּ לְאַהֲבָה אוֹתָנוּ, נוּכַל גַּם אֲנַחְנוּ לְהִתְקָרֵב אֶל הַקָּדוֹשׁ מַדְרֵגַת הָאַהֲבָה, כִּי 'כַּמַּיִם הַפָּנִים לַפָּנִים'.

קֹדֶם קְרִיאַת שְׁמַע מַקְדִּימִים בְּשֶׁבַח יִשְׂרָאֵל יוֹתֵר מֵהַמַּלְאָכִים

מַעְיַן הַדְּבָרִים יִבֹאַר הַמּוּבָא מֵהַגָּאוֹן מִוִּילְנָא ע"ה בַּמֶּה שֶׁמַּקְדִּימִים קֹדֶם קְרִיאַת שְׁמַע 'וְקָרְבָתָנוּ מַלְכֵּנוּ לְשִׁמְךָ הַגָּדוֹל', כְּלוֹמַר, קָרְבָתָנוּ אוֹתָנוּ לְשִׁמְךָ הַגָּדוֹל' שֶׁמַּזְכִּירִים אֲנַחְנוּ אֶת הַשֵּׁם לְאַחַר ב' תֵּבוֹת וְנִמְצְאוּ קְרוֹבִים לְשִׁמְךָ הַגָּדוֹל יוֹתֵר מֵהַמַּלְאָכִים, וְהֵיכָן קָרְבָתָנוּ אוֹתָנוּ, מָקוֹם אֶחָד הוּא 'לְהוֹדוֹת לְךָ' כְּשֶׁאָנוּ מוֹדִים וּמְבָרְכִים מַזְכִּירִים אָנוּ אֶת ה' לְאַחַר שְׁתֵּי תֵּבוֹת, וּמָקוֹם שֵׁנִי הוּא 'לְיַחֶדְךָ לְיִרְאָה וּלְאַהֲבָה אֶת שְׁמֶךָ', בְּיִחוּד קְרִיאַת שְׁמַע, וְזֹאת מֻחֶמֶת אַהֲבָתְךָ אֵלֵינוּ וְעַל כֵּן מְבָרְכִים אֲנַחְנוּ 'בָּרוּךְ אַתָּה ה' הַבּוֹחֵר בְּעַמּוֹ יִשְׂרָאֵל בְּאַהֲבָה'. וּלְאַחַר הַקְּדָמָה זוֹ אָכֵן מַמְשִׁיכִים וְנִגָּשִׁים לוֹמַר 'שְׁמַע יִשְׂרָאֵל ה'', וְאַחַר כָּךְ 'וְאָהַבְתָּ אֵת ה'', וּמַזְכִּירִים אֶת הַשֵּׁם אַחַר שְׁתֵּי תֵּבוֹת. וְעַל פִּי הַדְּבָרִים הָאֲמוּרִים, שֶׁנִּצְטָרֵךְ לְהַקְדִּים וּלְעוֹרֵר אַהֲבָתוֹ יִתְבָּרַךְ אֵלֵינוּ וְרַק כָּךְ יְכוֹלִים אַף אָנוּ לְהִתְקָרֵב אֵלָיו, נֵעָנֶה וְנֹאמַר כִּי הַסִּבָּה שֶׁאָנוּ מַזְכִּירִים קֹדֶם קְרִיאַת שְׁמַע אֶת הַמְּקוֹמוֹת בָּהֶם קָרֵב אוֹתָנוּ לְשִׁמוֹ הַגָּדוֹל, וּמַזְכִּירִים בָּזֶה גֹּדֶל קִרְבָתֵנוּ, הִיא כְּדֵי לְעוֹרֵר אַהֲבָתוֹ יִתְבָּרַךְ וְרַק לְאַחַר מִכֵּן יָהִין בַּר יִשְׂרָאֵל לְהִתְקָרֵב אֵלָיו וּלְיַחֲדוֹ בְּאַהֲבָה.

מִסַּעַם זֶה גַּם אוֹמְרִים הַכֹּהֲנִים לְאַחַר שֶׁמְּבָרְכִים אֶת הָעָם בִּבְרָכַת כֹּהֲנִים: רִבּוֹן הָעוֹלָמִים, עָשִׂינוּ מַה שֶּׁגָּזַרְתָּ עָלֵינוּ, עֲשֵׂה אַתָּה מַה שֶּׁהִבְטַחְתָּנוּ (דברים כו טו) 'הַשְׁקִיפָה מִמְּעוֹן קָדְשְׁךָ מִן הַשָּׁמַיִם וּבָרֵךְ אֶת עַמְּךָ אֶת יִשְׂרָאֵל', כִּי לְדַרְגַּת הָאַהֲבָה הַנִּדְרֶשֶׁת בִּבְרָכַת כֹּהֲנִים שֶׁמְּבָרְכִים בָּהּ 'וְצִוָּנוּ לְבָרֵךְ אֶת עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל בְּאַהֲבָה', קָשֶׁה לְבַר אֱנוֹשׁ לְהַגִּיעַ, שֶׁהֲרֵי לֹא יִתָּכֵן לוֹמַר שֶׁכָּל כֹּהֵן מְבָרֵךְ בְּאַהֲבָה שְׁלֵמָה וְאֵין בּוֹ שֵׁמֶץ שֶׁל כַּעַס אוֹ הַקְפָּדָה עַל מִי מֵהַצִּבּוּר, לָכֵן תּוֹלִים הַכֹּהֲנִים אֶת הַבְּרָכָה בְּקָדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא, שֶׁכָּל מַה שֶּׁבֵּרְכָנוּ אֵינוֹ אֶלָּא מֻחֶמֶת צִוּוּי ה' לְבָרֵךְ אֶת עַמּוֹ בְּאַהֲבָה, וְרַק לְאַחַר שֶׁהִצְטַוִּינוּ וְהִתְעוֹרְרָה הָאַהֲבָה מִשָּׁמַיִם, אָז יְכוֹלִנוּ אַף אָנוּ לְהִדַּבֵּק בְּאַהֲבַת הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא וְיוֹכְלִים אָנוּ לְבָרֵךְ אֶת עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל בִּבְרָכָתוֹ שֶׁל ה' בְּאַהֲבָה.

שְׁתֵּי תֵּבוֹת, שֶׁנֶּאֱמַר (דברים ו ד) 'שְׁמַע יִשְׂרָאֵל ה'' וְגוֹ', וּמַלְאֲכֵי הַשָּׁרֵת אֵין מַזְכִּירִין אֶת הַשֵּׁם אֶלָּא לְאַחַר ג' תֵּבוֹת, כִּדְכְתִיב (ישעיה ו ג) 'קָדוֹשׁ קָדוֹשׁ קָדוֹשׁ ה' צְבָאוֹת'. נִמְצָא שֶׁהֵיכָן נִכֶּרֶת אַהֲבָתוֹ וַחֲבִיבוּת יִשְׂרָאֵל בְּעֵינֵי ה' יִתְבָּרַךְ, הֲוֵי אוֹמֵר כְּשֶׁיִּשְׂרָאֵל קוֹרְאִים קְרִיאַת שְׁמַע, וְכָזֹאת גַּם רוֹאִים אָנוּ בְּכָל הַבְּרָכוֹת שֶׁבָּהֶם מַזְכִּירִים אֶת ה' לְאַחַר שְׁתֵּי תֵּבוֹת 'בָּרוּךְ אַתָּה ה'.

וְעַל כָּךְ מַקְדִּימִים עַם יִשְׂרָאֵל קֹדֶם לִקְרִיאַת שְׁמַע 'וְקָרְבָתָנוּ מַלְכֵּנוּ לְשִׁמְךָ הַגָּדוֹל', כְּלוֹמַר, קָרְבָתָנוּ אוֹתָנוּ לְשִׁמְךָ הַגָּדוֹל' שֶׁמַּזְכִּירִים אֲנַחְנוּ אֶת הַשֵּׁם לְאַחַר ב' תֵּבוֹת וְנִמְצְאנוּ קְרוֹבִים לְשִׁמְךָ הַגָּדוֹל יוֹתֵר מֵהַמַּלְאָכִים, וְהֵיכָן קָרְבָתָנוּ אוֹתָנוּ, מָקוֹם אֶחָד הוּא 'לְהוֹדוֹת לְךָ' כְּשֶׁאָנוּ מוֹדִים וּמְבָרְכִים מַזְכִּירִים אָנוּ אֶת ה' לְאַחַר שְׁתֵּי תֵּבוֹת, וּמָקוֹם שֵׁנִי הוּא 'לְיַחֶדְךָ לְיִרְאָה וּלְאַהֲבָה אֶת שְׁמֶךָ', בְּיִחוּד קְרִיאַת שְׁמַע, וְזֹאת מֻחֶמֶת אַהֲבָתְךָ אֵלֵינוּ וְעַל כֵּן מְבָרְכִים אֲנַחְנוּ 'בָּרוּךְ אַתָּה ה' הַבּוֹחֵר בְּעַמּוֹ יִשְׂרָאֵל בְּאַהֲבָה'. וּלְאַחַר הַקְּדָמָה זוֹ אָכֵן מַמְשִׁיכִים וְנִגָּשִׁים לוֹמַר 'שְׁמַע יִשְׂרָאֵל ה'', וְאַחַר כָּךְ 'וְאָהַבְתָּ אֵת ה'', וּמַזְכִּירִים אֶת הַשֵּׁם אַחַר שְׁתֵּי תֵּבוֹת. וְעַל פִּי הַדְּבָרִים הָאֲמוּרִים, שֶׁנִּצְטָרֵךְ לְהַקְדִּים וּלְעוֹרֵר אַהֲבָתוֹ יִתְבָּרַךְ אֵלֵינוּ וְרַק כָּךְ יְכוֹלִים אַף אָנוּ לְהִתְקָרֵב אֵלָיו, נֵעָנֶה וְנֹאמַר כִּי הַסִּבָּה שֶׁאָנוּ מַזְכִּירִים קֹדֶם קְרִיאַת שְׁמַע אֶת הַמְּקוֹמוֹת בָּהֶם קָרֵב אוֹתָנוּ לְשִׁמוֹ הַגָּדוֹל, וּמַזְכִּירִים בָּזֶה גֹּדֶל קִרְבָתֵנוּ, הִיא כְּדֵי לְעוֹרֵר אַהֲבָתוֹ יִתְבָּרַךְ וְרַק לְאַחַר מִכֵּן יָהִין בַּר יִשְׂרָאֵל לְהִתְקָרֵב אֵלָיו וּלְיַחֲדוֹ בְּאַהֲבָה.

מִסַּעַם זֶה גַּם אוֹמְרִים הַכֹּהֲנִים לְאַחַר שֶׁמְּבָרְכִים אֶת הָעָם בִּבְרָכַת כֹּהֲנִים: רִבּוֹן הָעוֹלָמִים, עָשִׂינוּ מַה שֶּׁגָּזַרְתָּ עָלֵינוּ, עֲשֵׂה אַתָּה מַה שֶּׁהִבְטַחְתָּנוּ (דברים כו טו) 'הַשְׁקִיפָה מִמְּעוֹן קָדְשְׁךָ מִן הַשָּׁמַיִם וּבָרֵךְ אֶת עַמְּךָ אֶת יִשְׂרָאֵל', כִּי לְדַרְגַּת הָאַהֲבָה הַנִּדְרֶשֶׁת בִּבְרָכַת כֹּהֲנִים שֶׁמְּבָרְכִים בָּהּ 'וְצִוָּנוּ לְבָרֵךְ אֶת עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל בְּאַהֲבָה', קָשֶׁה לְבַר אֱנוֹשׁ לְהַגִּיעַ, שֶׁהֲרֵי לֹא יִתָּכֵן לוֹמַר שֶׁכָּל כֹּהֵן מְבָרֵךְ בְּאַהֲבָה שְׁלֵמָה וְאֵין בּוֹ שֵׁמֶץ שֶׁל כַּעַס אוֹ הַקְפָּדָה עַל מִי מֵהַצִּבּוּר, לָכֵן תּוֹלִים הַכֹּהֲנִים אֶת הַבְּרָכָה בְּקָדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא, שֶׁכָּל מַה שֶּׁבֵּרְכָנוּ אֵינוֹ אֶלָּא מֻחֶמֶת צִוּוּי ה' לְבָרֵךְ אֶת עַמּוֹ בְּאַהֲבָה, וְרַק לְאַחַר שֶׁהִצְטַוִּינוּ וְהִתְעוֹרְרָה הָאַהֲבָה מִשָּׁמַיִם, אָז יְכוֹלִנוּ אַף אָנוּ לְהִתְדַּבֵּק בְּאַהֲבַת הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא וְיוֹכְלִים אָנוּ לְבָרֵךְ אֶת עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל בִּבְרָכָתוֹ שֶׁל ה' בְּאַהֲבָה.

בְּשַׁבָּת מִתְעוֹרֶרֶת הַבְּחִירָה בִּבְנֵי יִשְׂרָאֵל וְיַחַד עִמָּהּ מִתְעוֹרֶרֶת אַהֲבָה עֲצוּמָה

וּבִתְפִלַּת שַׁחֲרִית שֶׁל יוֹם הַשַּׁבָּת אוֹמְרִים 'וְלֹא נָתַתּוֹ ה' אֱלֹהֵינוּ לְגוֹיֵי הָאֲרָצוֹת, וְלֹא הִנְחַלְתּוֹ מַלְכֵּנוּ לְעוֹבְדֵי אֱלִילִים, גַּם בִּמְנוּחָתוֹ לֹא יִשְׁכְּנוּ עֲרֵלִים, כִּי לְעַמְּךָ יִשְׂרָאֵל נָתַתּוֹ בְּאַהֲבָה, לְזֶרַע יַעֲקֹב אֲשֶׁר בָּם בָּחָרְתָּ'. כִּי בְּיוֹם הַשַּׁבָּת מִתְעוֹרֶרֶת הַבְּחִירָה בִּבְנֵי יִשְׂרָאֵל וּמִתְחַדֶּשֶׁת הָאַהֲבָה שֶׁיֵּשׁ לַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא לִבְנֵי יִשְׂרָאֵל, וְעַל יְדֵי כָּךְ מִתְחַדֶּשֶׁת אַהֲבָה בְּלֵב בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בִּבְחִינַת 'כַּמַּיִם הַפָּנִים לַפָּנִים', שֶׁכֵּן בְּקִדּוּשׁ הַיּוֹם אוֹמְרִים אָנוּ פַּעֲמַיִם בְּאַהֲבָה, 'בְּאַהֲבָה וּבְרָצוֹן הִנְחִילָנוּ' וְאַחַר כָּךְ 'בְּאַהֲבָה וּבְרָצוֹן הִנְחַלְתָּנוּ', וּכְפִי שֶׁמֵּבִיא הַבְּנֵי יָשָׂשכָר אֶת דְּבָרָיו שֶׁל הרה"ק מִזִּידִיטְשׁוֹב ע"ה כִּי 'שַׁבָּת' גִּימַטְרִיָּא 'אַהֲבָה בְּכָל לֵב, אַהֲבָה בְּכָל נֶפֶשׁ, אַהֲבָה בְּכָל מְאֹד'.

וּמְבֹאָר כִּי בְּשֶׁל כָּךְ נִקְרָא יוֹם הַשַּׁבָּת 'יוֹמָא דְּנִשְׁמָתִין' (זוהר פר' ויקהל רה.), כִּי זוֹ תְּשׁוּקָתָהּ שֶׁל הַנְּשָׁמָה כָּל הַיּוֹם, לַעֲבֹד אֶת בּוֹרְאָהּ מֵאַהֲבָה כְּדֶרֶךְ הַמַּלְאָכִים, וְנִמְצָא יוֹם הַשַּׁבָּת יוֹמָא דְּנִשְׁמָתָא הוּא יוֹם מֻסְגָּל לְאַהֲבָה.

מַתָּנָה טוֹבָה - הַיְכֹלֶת לִשְׁלֹט בַּמַּחֲשָׁבוֹת

ג' חֲלָקִים לַעֲשִׂיַּת מִצְוָה שְׁלֵמָה

שְׁלֵמוּתָהּ שֶׁל כָּל מִצְוָה יָדוּעַ שֶׁהוּא בֶּאֱמְצָעוּת קִיּוּם שְׁלֹשֶׁת חֲלָקֶיהָ שֶׁהֵם מַחֲשָׁבָה דִּבּוּר וּמַעֲשֶׂה, מַעֲשֵׂה הַמִּצְוָה הוּא חֵלֶק הָעֲשִׂיָּה, הַבְּרָכָה לְפָנֶיהָ הִיא מֵחֵלֶק הַדִּבּוּר, וְהַכַּוָּנָה שֶׁל הַמִּצְוָה הִיא חֵלֶק הַמַּחֲשָׁבָה, וְזֶה סוֹד מַה שֶּׁאוֹמְרִים קֹדֶם עֲשִׂיַּת הַמִּצְוָה 'לְשֵׁם יִחוּד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּשְׁכִינְתֵּיהּ', כְּדֵי לְעוֹרֵר אֶת הַמַּחֲשָׁבָה שֶׁהִיא הַמַּשְׁלִימָה אֶת עֲבוֹדַת הַמִּצְוָה, שֶׁתַּעֲשֶׂה בִּשְׁלֵמוּת מַחֲשָׁבָה דִּבּוּר וּמַעֲשֶׂה.

וְכָתַב עַל כָּךְ הַשֹּׁפֵת אֱמֶת ע"ה (פר' קדושים תרנ"ט ד"ה במדרש), אָמְנָם אֶת חֶלְקֵי הַמַּעֲשֶׂה וְהַדִּבּוּר יָכוֹל אָדָם לְקַדֵּשׁ עַצְמוֹ וּלְקַיֵּם אוֹתָם בִּשְׁלֵמוּת, אַךְ אֶת חֵלֶק הַמַּחֲשָׁבָה קָשֶׁה עַד מְאֹד לְקַיֵּם בִּשְׁלֵמוּת, שֶׁכֵּן אֵין הָאָדָם שׁוֹלֵט לִגְמְרֵי עַל הַמַּחֲשָׁבָה כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ חַזַ"ל (ב"ב קסד:) אָמַר רַב, שָׁלֹשׁ עֲבֵרוֹת אֵין אָדָם נִצּוֹל מֵהֶם בְּכָל יוֹם וְכוּ' וְאַחַת מֵהֶם הִיא 'בְּהִרְהוּר עֲבֵרָה', מִכָּאן אַתָּה לָמֵד שֶׁאֵין שְׁלִיטָה עַל הִרְהוּר. אִם כֵּן קָשֶׁה כֵּיצַד יָכוֹל הָאָדָם לְהַגִּיעַ לְקַדֵּשׁ גַּם אֶת חֵלֶק הַמַּחֲשָׁבָה וְשֶׁרַק עַל יְדֵי זֶה יְקַיֵּם אֶת הַמִּצְוָה בִּשְׁלֵמוּת.

יצא לאור ע"י מכון אור לישרים
© כל הזכויות שמורות
אין להעתיק או לצטט ללא אישור
מפורש בכתב ממכון אור לישרים